

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред. С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Х.: Одісей, 2013. – 1104 с.
2. Пашковський М.І. Кримінальне право ЄС: Навч. посібник / С. Кареклас, М.І. Пашковський; ОНЮА. – Одеса: Юрид. л-ра, 2004. – 162 с. – (Право ЄС)
3. Маланюк А. Г. Провадження у кримінальних справах, пов'язане з міжнародними відносинами, за законодавством України : автореф. дис.... канд. юрид. наук: 12.00.09 / А. Г. Маланюк; Акад. адвокатури України. – К., 2004. – 20 с.
4. Смирнов М.І. Інститут взаємної правової допомоги у кримінальних справах: сучасний стан та перспективи розвитку: Монографія. – Одеса: Фенікс, 2006. – 242 с.

*Притула А. С.,
студентка,*

Національний університет «Одеська юридична академія»

ДОЦІЛЬНІСТЬ ІСНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ

Важливим засобом забезпечення стабільності міжнародно-правових відносин є формування у системі міжнародного права інституту міжнародної кримінальної юстиції. Її поява зумовлена передусім необхідністю утворення дієвого механізму захисту міжнародного правопорядку, що все частіше потерпає в результаті міжнародних конфліктів, які неминуче призводять до порушення основних міжнародно-правових принципів та ведуть до скоєння міжнародних злочинів, загострення проблеми міжнародного тероризму, а також потреби встановити чіткі межі міжнародної кримінальної відповідальності держав та індивідів.

Усі ці та інші проблеми, пов'язані із захистом міжнародного гуманітарного права, зумовили необхідність утворення Міжнародного кримінального суду, який повинен стати інструментом міжнародної кримінальної юстиції. Його завдання і функції визначені Римським статутом 1998 року. Цей документ передбачає процедуру притягнення до відповідальності осіб, що скоїли міжнародні злочини, містить перелік таких злочинів, визначає підстави міжнарод-

ної кримінальної відповідальності та принципи співробітництва держав у міжнародному кримінальному судочинстві [4, 47-48].

Ідея створення Міжнародного кримінального трибуналу для боротьби з порушеннями законів війни обговорювалася на зустрічі членів Інституту міжнародного права у Кембріджі у 1895 році, проте проект не отримав подальшого розвитку. Загалом, як відзначає Крістофер Кейтл Холл, проект Муаньє був забутий і деякі відомі пропандисти ідеї створення міжнародного кримінального суду, які з'явилися після Г. Муаньє, навіть про нього не згадували. Хоча, на думку того ж Холла, якби проект Муаньє був прийнятий, держави однозначно б домовилися на Гаагських мирних конференціях 1899 та 1907 років про включення до юрисдикції цього суду порушення Гаагських Конвенцій.

У 1919 році на Паризькій конференції було прийнято рішення про організацію Постійної палати міжнародного правосуддя (арбітражний суд). За задумом авторів, до складу такого суду повинен був обиратись один представник від кожної держави, яка входила до складу арбітражного суду. Передбачалось, що «Вищий суд» розробить власну судову процедуру і буде розглядати справи про злочини проти «публічного міжнародного порядку і світового міжнародного права».

Така пропозиція була прийнята Радою Ліги Націй для обговорення, проте до будь-яких практичних результатів не призвела. Задум кілька років обговорювався на міжнародних юридичних конференціях, було розроблено чимало проектів, та міжнародний кримінальний суд не було створено.

У вересні 1928 року Міжнародна Асоціація кримінального права подала до Ліги Націй проект власного статуту міжнародного кримінального суду. Згідно з цим статутом до компетенції такого суду входило «обговорення скарг по обвинуваченню держав у «несправедливій агресії» або інших порушень міжнародного права, а також розгляд справ про злочини окремих осіб, що обвинувачувались в агресії чи в інших злочинах які б трактувались, як міжнародні, оскільки вони містять загрозу мирному співіснуванню держав». Цей проект також не був прийнятий Лігою Націй [3, 81].

Радянські науковці виділяли ще один період становлення міжнародного кримінального правосуддя у міжвоєнний період. Так, вбивство югославського короля Олександра та французького міністра закордонних справ Барту у 1934 році змусило Лігу Націй по-

вернутись до питання міжнародного кримінального суду. Радою цієї організації був створений комітет, що складався з представників одинадцяти держав, для розробки міжнародної конвенції про боротьбу з тероризмом. Комітет, окрім запропонованої конвенції, розробив і конвенцію про міжнародний кримінальний суд. Обидва проекти довгий час розглядалися в багатьох комітетах, поки, нарешті, в листопаді 1937 року на конференції дипломатичних представників у Женеві не приступили до їх підписання. І якщо першу конвенцію «Про попередження тероризму» підписало 24 держави (в тому числі й СРСР), то конвенцію «Про Міжнародний кримінальний суд» – всього 13. Радянський Союз цю конвенцію не підписував.

Після створення Міжнародного кримінального суду (далі – МКС) виявилось, що не всі впевнені у доцільності існування такої інституції. Дехто вважає, що Суд – це свідчення розвитку та прогресу міжнародних публічних відносин, інші – що створення такої інституції є передчасним, оскільки світ ще не готовий, щоб без міжнародного консенсусу примусом забезпечити дотримання прав людини. Думки щодо неефективності діяльності Суду аргументують ще тим, що, по-перше, Суд має вузькі повноваження, оскільки його юрисдикція обмежена лише злочинами проти людяності, військовими злочинами, злочинами агресії та геноциду; по-друге, якщо Суд діє об'єктивно, без подвійних стандартів, то деякі рішення буде важко виконати, коли вони стосуватимуться провідних держав світу (наприклад, Росії, США, Китаю). Проте перші справи вже були розглянуті у Суді, і Суд виявив себе як компетентна інституція у сфері міжнародного кримінального судочинства.

Відповідно до Статуту Суд є постійно діючим органом, юрисдикція якого поширюється на фізичних осіб, відповідальних за «найбільш серйозні злочини, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства і які визначені цим статутом» (стаття 1 Статуту МКС). Інакше кажучи, Статут визначає найбільш серйозні злочини, за вчинення яких може наступити міжнародна кримінальна відповідальність. Звідси випливає, що за інші злочини, не вказані в Статуті, така відповідальність не застосовується, тобто ці інші, злочини або не є серйозними, або вони не становлять загрози світовій спільноті. До таких злочинів, зокрема, відноситься міжнародний тероризм.

МКС наділений міжнародною правосуб'єктністю. Він має весь комплекс прав та обов'язків, що передбачені для суб'єктів

міжнародного права. Більш того, правоздатність МКС є універсальною бо, як визначає ст. 4 Статуту «Суд має таку правоздатність, яка може бути необхідною для виконання ним своїх функцій» [2].

Міжнародний кримінальний суд має достатню компетенцію для того, щоб попередити вчинення злочинів, що входять до його юрисдикції, а також притягнути до відповідальності винних осіб та винести справедливі вироки. А кількість та склад його основних органів цілком достатній для ефективного відправлення своїх функцій у сфері міжнародного кримінального судочинства.

Щодо співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом слід зазначити, що Конституційний Суд України визнав невідповідність Римського договору Конституції України [1]. Таким чином, ратифікація цього документа Україною, а відтак і співробітництво з Судом можливі лише після внесення відповідних змін до Основного Закону. Враховуючи те, що на сьогоднішній день до Конституції України не було внесено жодної зміни чи доповнення, ратифікацію Статуту МКС нашою державою відкладено на невизначений строк.

ЛІТЕРАТУРА:

- Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
- Устав Международного уголовного суда. – М.: Издательство ПРИОР, 2002 – 263 с.
- Блищенко И. П., История создания Международного уголовного суда и проект его устава. – М.: Норма, 2002. – 542 с.
- Київцев О. В. Ще раз до питання діяльності Міжнародного кримінального суду та розвитку міжнародного процесуального права // Правове регулювання економіки: Зб. наук. праць. – Вип. 7. Київ, 2007. – С. 47-54.

Ракитов А. Г.

студент,

Національний університет «Одеська юридическа академия»

МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ РАТИФИКАЦИИ УКРАИНОЙ РИМСКОГО СТАТУТА 2002 ГОДА

Нынешняя Украина является активным участником международных отношений и постоянно придерживается общепризнанных принципов и норм международного права. Но все же, почему за